

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙДЫН
ТУШААЛ

2017 оны 04 сарын 21 өдөр

Дугаар A/98

Улаанбаатар хот

Төлөвлөгөө батлах тухай

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсэг, "Төреес ойн талаар баримтлах бодлого батлах тухай" Улсын Их Хурлын 2015 оны 05 дугаар сарын 14-ны өдрийн 49 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Төреес ойн талаар баримтлах бодлогын зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний дунд хугацааны төлөвлөгөөг хавсралтаар баталсугай.
2. Төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг жил бурийн здийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд, хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг улс, орон нутгийн төсөвт тусган, олон улсын байгууллага, хандивлагч орон, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулагчдыг татан оролцуулах замаар санхүүжүүлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Төрийн нарийн бичгийн дарга /Ц.Цэнгэл/, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт тус тус даалгасугай.
3. Төлөвлөгөөг Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хетэлбэрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөтэй уялдуулан зохион байгуулах, биелэлтэд хяналт тавьж, хэрэгжилтийн тайланг бүтэн жилээр гаргах, цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулах, шийдвэрлүүлж ажиллахыг Ойн бодлого, зохицуулалтын газар /М.Тунгалаг/, Аймаг, нийслэлийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.

Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын
2017 оны 07 дүгээр сарын 21-ны өдрийн
198. дугаар тушаалын хавсралт

ТӨРӨӨС ОЙН ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГЫН ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ДУНДХУГАЦАА (2017-2021 он)- НЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

1.2. Улсын хил дамнасан түймрээс сэргийлэх, тэмцэх талаар хөрш орнуудтай хамтран ажиллах оновчтой тогтолцоо бий болгох							
1.2.1	Улсын хилийн бус, шаардлагатай газруудад түймрийн эсрэг широон зурvas, зам, ойн зааг гаргах ажлыг зохион байгуулах зэрэгтэй түймрийн тархалтаас сэргийлэх арга хэмжээг авах	Хил дамнасан түймрээс учирсан экологи, эдийн засгийн хохирлын хэмжээ багассан байна	Улсын хилийн дагуу 10-20 м -ийн өргөн 2000 км урт хүртэл түймрээс хамгаалах зурvas байгуулсан байна.	БОАЖЯ	ХХЕГ ОБЕГ Орон нүүтийн БОАЖГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ
1.2.2	Хил дамнасан түймрээс сэргийлах, туунтэй тэмцэх талаар хөрш орнуудтай Засгийн газар хооронд гэрээ байгуулах, байгуулсан гэрээг хэрэгжүүлэх, хил дамнан гарч байгаа түймрийн мэдээллийн сүлжээг свийжуулах	Дэлхийн түймрийн мониторингийн төвийн менежментийн нэгдсэн сүлжээнд хамрагдаж, гишүүн орон болсон байна.	Ой, хээрийг түймрээс хамгаалах талаар хөрш орнуудтай хамтран ажиллах хэлэлцээр байгуулсан байна.	БОАЖЯ	ОБЕГ ХХЕГ ТАТМТ	2017 - 2021	ҮОНТХ
1.3. Ойн түймрийн аюул бүхий үед эргүүл гаргах, түймрийг илрүүлэхэд сансрын мэдээлэл ашиглах, цахим харилцаа, үүрэн холбооны сүлжээ бий болгох ажлыг зохион байгуулан түймрийг шуурхай илрүүлж, унтраах							
1.3.1	Ой бүхий аймаг, сумдад улирлын урамшуулалттай түймрийн эргүүлийг иргэд, ойн нехерлэлүүдтэй хамтран гаргах, түймэр унтраах сайн дурын бүлэг зохион байгуулах замаар түймрийг шуурхай илрүүлэх, урамшуулалт үзүүлэх механизм бүрдүүлэх	Урамшууллын журам, заавар гаргаж мердүүсэн байна.	БОАЖ-ын тушаалаар 1 журам батлуулж, мердүүлсэн байна.	Сайдын БОАЖЯ	Хууль зүйн яам	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ
1.3.2	Зайнаас тандан судлах, агаарын болон газрын эргүүл гаргах замаар ойн түймрийг шуурхай илрүүлж, тэмцэх, арга хэмжээ авах	Ой, хээрийн түймрийн аюул болон түймрийн тархалтыг урьдчилан мэдээлэх мэдээллийн сүлжээтэй болно.	Ойн түймрийн сантай болсон байна	БОАЖЯ	ОБЕГ ЦУОШГ ХХЕГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ
1.4. Ойн хөнөөлт шавжийн мониторингийн болон судалгааны талбай байгуулах, хөнөөлт шавжтай тэмцэх дэвшилтэй арга технологийг нэвтрүүлэх							
1.4.1	Ойн хөнөөлт шавжид шимэгч болон ангуулчилдаг зүйлийг илрүүлэх судалгаа хийх, тэдгээрийг лабораторийн нэхцэлдүүлж, уржуулж	Лабораторийн нэхцэлд Ойд хөнөөлт учруулдаг Сибирийн хур,Өрөөсгөл хур зэрээхэйг ангуулчилдаг шавжийн зүйл, тоог тогтоосон байна	Монгол орны нэхцэлд ангууч болон шимэгч шавжийг уржуулэх техник-эдийн засгийн үндэслэл боловсрогдоно.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТУГ	Мэргэжлийн хүрээлэн	2017 - 2021	ШУТС

1.4.2	Ойн хөнөөлт шавжтай биологи, биотехник, аргуудаар тэмцэх ажлын шинэ технологи турших ажлыг зохион байгуулах	Нанотехнологоор гаргасан бүслүүрийг/ шинэ технологи/ туршиж нэвтрүүлсэн байна.	50-с доошгүй га ойн талбайд зохион байгуулна	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	ОМБ, Мэргэжлийн хүрээлэн	2017 - 2021	УОНХ
1.4.3	Ойн хөнөөлт шавжийн хэт олшролын хадлел зүйд ажиглалт судалгаа явуулах мониторингийн суурин цагуудийг байгуулах	Архангай, Булган, Завхан, Орхон, Салэнга, Төв, Хэнтий зэрэг аймгуудад ажиглалт судалгааны суурин цэгүүд байгуулагдсан байна.	Жилд 1-2 суурин цэг байгуулна.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	ОМБ, Мэргэжлийн хүрээлэн	2017 - 2021	УОНХ
1.4.4	Ойн хөнөөлт шавж, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах мэдээллийн санг уусгах цахим сүлжээ байгуулж, орон нутгийн мэргэжилтнүүдийг сургах	Улсын хэмжээний мэдээллийн сангийн цахим сүлжээ байгуулагдаж, орон нутагт мэргэжилтэн балтгэгдсэн байна.	Мэдээллийн санд 15 вимаг, нийслэл, 115 сумын сүүлийн 10 жилийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомт, тэмцлийн мэдээлэл оруулсан байна.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	ОМБ, Мэргэжлийн хүрээлэн	2017 - 2021	УОНХ

1.5. Хөнөөлт шавжийн олшролын үед тэмцлийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх чадавх бий болгох

1.5.1	Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажилд дотоодын биобэлдмэлийн үйлдвэрүүдийг дэмжиж ажиллах	Дотооддоо үйлдвэрлэж байгаа 3 төрлийн биобэлдмэлийг хэрэглэж ойн хөнөөлт шавжны хөнөөлийн голомтыг хязгаарласан байна	Биобэлдмэлийг 50.0 мянган га хөнөөлийн голомттой ойн талбайд хэрэглэж, голомтыг арилгасан байна.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	ОМБ, Мэргэжлийн хүрээлэн	2017 - 2021	УОНХ
1.5.2	Ойн хөнөөлт шавжийн судалгаа, тэмцлийн ажлын чиглэлээр бусад орны туршлага судлах, хамтран ажиллах, боловсон хүчнийг сургах ажлыг зохион байгуулах	ОХУ, БНХАУ-ын эрдэм шинжилгээний байгууллага хооронд гэрээ байгуулсан байна.	Тус 2 улсад 2-5 мэргэжилтэн дадлагажуулсан байна.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	ОМБ, хүрээлэн	2017 - 2021	УОНХ

Зорилт 2. Ойг нөхен сэргээх, ойжуулах, тарьц, суулгац ургуулах, сор шилмэл модны сайн чанарын үр бэлтгэх хэмжээг нэмэгдүүлэн, арга технологийг сайжруулж, бодит хүчин чадлыг бий болгох замаар ойгоор бүрхэгдсэн талбайг нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд:

2.1. Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг 2020 онд 8,3 хувьд, 2030 онд 9,0 хувьд тус тус хүргэх

2.1.1	Ойжуулалтыг бус нутаг бүрзэр төвлөрүүлэн гүйцэтгэх, байгалийн сэргэн ургалтанд туслах ажлыг нэмэгдүүлэх замаар байгалийн яясаар сэргэн ургасан болон таримал ойг 2021 онд 310.0 мянган га-д хүргэх	Ойгоор бүрхэгдсэн талбай 310,0 мянган га талбайгаар нэмэгдсэн байна.	Байгалийн сэргэн ургалт болон ойжуулсан талбайд таримал модны амьдралт 80 хувиас багагүй байна.	БОАЖЯ	Аймаг, нийслэл БОАЖГ, Аж ахуйн нэгж, ойн нөхөрлөл	2017 - 2021	УОНХ ААНБ ОМБХ
-------	--	--	---	-------	---	-------------	----------------

2.1.2	Далд үндэсний систем бүхий тарьц бойжуулах арга, технологийг эзэмших замаар ойжуулалтын ажлын чанарыг сайжруулж, улирлын хамаарлыг баагасах	Ойжуулалтын ажлыг жилийн альч улиралд хийх арга, технологитой болно.	Бортого үйлдвэрлэх цех - 1 байгуулсан байна.	БОАЖЯ	"ОСХТ" УТҮГ, Мэргэжлийн хурээлэн	2017 - 2021	УОНТХ ААНБ ОМБХХ
2.1.3	Ойг нөхөн сэргээх ажлын мужпал гаргаж, түүний дагуу байгаль цаг уурын бүс бүслүүр бүрт зохицсон ойжуулалтын ажлын технологи боловсруулах;	Байгалийн бусийн ялгаагаар ойжуулалтын ажлын технологи, зэвлэлийн гарна	Ойжуулалтын мужпалын дунд масштабын зураг - 1 зохиогдсон байна.	БОАЖЯ	Мэргэжлийн хурээлэн	2017 - 2018	УОНТХ
2.1.4	Байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих ажлын арга, технологийг сайжруулах;	сэргэн ургалтанд туслах ажлын арга, технологи шинэчлэгдсэн байна.	Байгалийн сэргэн ургалтын ойн талбайн хэмжээ 10-15 % -иар нэмэгдэнэ	БОАЖЯ	Мэргэжлийн хурээлэн	2017 - 2018	УОНТХ
2.1.5	Заган ойг нөхөн сэргээх арга хэмжээг хэрэгжүүлах;	Заган ойн талбай 1000 га-гаар нэмэгдсэн байна	Байгалийн сэргэн ургалтанд туслах ажил гүйцэтгэсэн болон загжуулсан талбайд таримал загийн амьдралт 80 хувиас багагүй байна.	БОАЖЯ	Аймгуудын БОАЖГ, ОМБ-үүд	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ
2.1.6	Ойжуулалтын ажлын бүртгэл, мэдээллийн сан бий болгох, хяналтын тогтолцоог боловсронгуй болгох;	Мэдээллийн санг бүрэн ажиллуулж, ойжуулалт, ойг нөхөн сэргээх ажлын үр дүн сайжирч, хяналтын механизм бүрдсэн байна	Ойг нөхөн сэргээх ажлын мэдээллийн сан бий болсон байна	БОАЖЯ	Аймгуудын БОАЖГ, ОМБ-үүд	2017 - 2021	УОНТХ

2.2. Ойн үрийн аж ахуйн цогц бодлогыг хэрэгжүүлж, сор, шилмэл модны сайн чанарын үрээр ойг нөхөн сэргээх, үржүүлэх ажлын хэрэгцээг бүрэн хангах

2.2.1	Ойн үрийн аж ахуйн эрх зүйн орчныг сайжруулж, үрийн аж ахуйн талаар баримтлах бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлах	Модлог ургамлын үрийн тухай хууль батлагдсан байна.	Модлог ургамлын үрийн тухай хууль – 1.	БОАЖЯ	бусад байгууллагууд	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ
2.2.2	Монгол орны ойн үрийн мужгалыг нарийвчлан гаргах, ойн үрийн байнгын талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Газарзүйн ялгаатай нөхцөлөр Ойн үрийг тарих шинжлэх ухааны үндэслэл боловсруулсан байна.	Ойн үрийн мужгалын дунд масштабын зураг гарна. 250 га талбайд ойн үрийн байнгын талбай байгуулагдсан байна.	"ОСХТ" УТҮГ,	Ойн агиуд, ЭШБ-үүд	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ

2.2.3	Ойн үрийн лаборатори болон ойн үрийн аж ахуйн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг мэргэжлийн байгууллагуудын хучин чадал, техник технологи, санхүүгийн чадавхийг дээшшуулж	Ойн үрийн магадлан итгэмжлэгдсэн лаборатори бий болно.	Магадлан итгэмжлэгдсэн Улсын ойн үрийн лаборатори - 1	БОАЖЯ	"ОСХТ" УТҮГ	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ
2.2.4	Генетик, селекцийн үндэстэй ойн үрийн плантаци байгуулах ажлын эхлэл тавих, шилмэл моддыг сонгон паспортжуулах	Ойн үрийн плантаци байгуулах техник-эдийн засгийн үндэслэл боловсруулна.	Шилмэл модны үрээр ургуулсан 10000 ширхэг тарьцтай болно.	БОАЖЯ	Мэргэжлийн хүрээ лэн	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ
2.5.5	Үрийн мэдээллийн сан байгуулах, хяналт, мониторингийн сүлжээг бий болгох	Үрийн аж ахуйн үйл ажиллагаа сайжирч, хяналтын механизм бурдсан байна.	Ойн үрийн мэдээллийн сан бий болно.	БОАЖЯ	Мэргэжлийн хүрээ лэн	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ

2.3. Тарьц, суулгац ургуулах дэвшилттэй шинэ технологи нэвтрүүлж, ойжуулалтын ажлын чанарыг сайжруулж, улирлын хамаарлыг багасгах

2.3.1	Байгаль цаг уурын эрс тэс нехцел, хуурайшилт, дулаарапд дасан зохицсон мод, сеөгний тарьц, суулгац ургуулах	Стандартын шаардлага хангасан тарьц, суулгацтай болно.	Стандартын тарьц, суулгацын хэмжээ 2 дахин нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ	"ОСХТ" УТҮГ Ойн антиуд, ЭШБ-үүд	2017 - 2021	УОНТХ ААНБ ОМБХХ
2.3.2	Далд үндэсний системтэй тарьц ургуулах технологи нэвтрүүлж, ойжуулалтанд хэрэглэх	Тарьц ургуулах бортогоны цех байгуулгадана.	Ойжуулалтын ажлын үр дүн 20 хувиар сайжирсан байна.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	"ОСХТ" УТҮГ Ойн антиуд,	2017 - 2021	УОНТХ ААНБ ОМБХХ
2.3.	Бортогонд тарьц ургуулахад шаардлагатай хөрсний судалгаа явуулж, хөрс бэлтгэж, хэрэгцээг хангах нехцлийг бий болгох	Бортогийн тарьц ургуулах хөрс бий болно.	Итгэмжлэгдсэн лабораторийн шинжилгээтэй, хөрсний неөвцтэй болсон байна.	БОАЖЯ "ОСХТ" УТҮГ	Ойн антиуд, ЭШБ-үүд	2017 - 2021	УОНТХ ААНБ ОМБХХ

2.4. Монгол оронд агро-оин аж ахуйн хөгжлийн үндэс суурийг тавих, хамгаалалтын оин зурvas, ногоон байгууламж байгуулах

2.4.1	Жимс, жимсгэний аж ахуй эрхлэх үйл ажиллагааг дэмжих	Агро-оин аж ахуйн үндэс суурь тавигдсан байна.	Жимс, жимсгэний аж ахуйнууд тогтвортой, ашигтай ажилладаг болсон байна.	БОАЖЯ	ХХААХҮЯ	2017 - 2021	УОНТХ ААНБ ОМБХХ
2.4.2	Бэлчээр, тариалангийн талбай, авто зам, төмөр	Улсын хэмжээнд	Оин зурvas, ногоон	БОАЖЯ	БХБЯ,	2021	УОНТХ

	замын сүлжээг хамгаалах зориулалт бүхий ойн зурвас байгуулах ажлыг зураг төсөв, төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэх	байгуулах ойн зурвас, ногоон байгууламжийн зураг төсөв гарч, Ойн зурвас, ногоон байгууламжийн хэмжээ нэмэгдсэн байна.	байгууламжинд тарьсан мод, сеөгний амьдралт 95 хувиас багагүй байна		ЗТЯ, ХХААХҮЯ	ОН ХУР ТАЛ	ААНБ ОМБХХ
2.4.3	Говь, хээрийн хөрсийг хамгаалах, элсний нүүлтийг зогсоох зорилго бүхий "Ногоон хэрэм" хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх	Ойн зурвасын хэмжээ нэмэгдсэн байна. Хуурай, хэт хуурай нөхцөлд зохицон ургах тарьц, суулгацин нееңтэй болно.	Говь хээрийн бусийн МҮГ-үүд тогтмол үйл ажиллагатай болж, ойн зурвасанд тарьсан модны амьдралт 85 хувиас багагүй байна.	БОАЖЯ	ОЙН АНГИ, ЭШБ-ҮҮД	2021 ОН ХУР ТАЛ	ҮОНТХ

2.5. Бүтээмж сайтай, түргэн ургадаг модыг тарьж ургуулах замаар үйлдвэрлэлийн зориулалттай плантаци байгуулж, ойн тариалан эрхлэх үндэс суурийг тавих

2.5.1	Үйлдвэрлэлийн зориулалттай модны болон эх ургамлын плантаци байгуулсан туршлагыг судалж, монгол оронд тохирох хэлбэр, байгуулах газрыг сонгох	Үйлдвэрлэлийн зориулалттай эх модны плантаци байгуулж, бүтээгдэхүүн гарсан байна.	Хангайн бусад 2 газарт плантаци байгуулах газар сонгогдох, зураг төсөв бэлэн болоон байна.	БОАЖЯ	ХХААХҮЯ Сум дундын ойн анги	2017 - 2021	ҮОНТХ ААНБ ОМБХХ
2.5.2	Сонгосон газарт санхүүжилтийн асуудлыг шийдвэрлүүлэн үйлдвэрлэлийн зориулалттай плантаци байгуулах эхлэл тавих	Үйлдвэрлэлийн зориулалттай модны чанар сайжирч, нэр төрөл олширсон байна,	Плантацийг 200 га-гаас багагүй талбайд байгуулна	БОАЖЯ ХХААХҮЯ СЯ	Салбарын ТББ ААН	2021	ҮОНТХ ААНБ ОМБХХ

2.6. Экологийн тэнцвэрт байдлыг хангах зорилгоор байгалийн гамшиг болон хууль бус мод бэлтгэл, уул уурхайн олборлолт, хүний хүчин зүйлийн сөрөг нэлээллийн улмаас устсан ойг нэн тэргүүнд нөхөн сэргээх

2.6.1	Хууль бус мод бэлтгэл, уул уурхайн олборлолт, хүний хүчин зүйлийн сөрөг нэлээллийн улмаас устсан ойн талбайн хэмжээг гаргах, үнэлгээ хийх	Хүний хүчин зүйлийн сөрөг нэлээллийн улмаас устсан ойн талбайн хэмжээ гарч түүнийг ойжуулах зураг, төсөв, төлөвлөгөө бэлэн болсон байна.	Жилд 300 га талбайд төвлөрүүлэн ойкуулах замаар ойжуулалт хийсан байна.	БОАЖЯ	Уул уурхайн яам, ЦЕГ, МХЕГ	2017 - 2020	ҮОНТХ ААНБ ОМБХХ
2.6.2	Хууль бус мод бэлтгэл, уул уурхайн олборлолт, хүний хүчин зүйлийн сөрөг нэлээллийн улмаас устсан ойн талбайн хохирлыг барагдуулах, зураг, төсөв, төлөвлөгөөний дагуу нөхөн сэргээх арга хэмжээ авах	Хүний хүчин зүйлийн сөрөг нэлээллийн улмаас устсан ойд төвлөрүүлэн ойжуулах замаар ойжуулна.	Жилд 300 га талбайд төвлөрүүлэн ойкуулах замаар ойжуулалт хийсан байна.	БОАЖЯ	Уул уурхайн яам, ЦЕГ, МХЕГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ААНБ ОМБХХ

2.7. Ойн хомсдол, доройтлоос үүдэлтэй хүлэмжийн хийн ялгарлыг үе шаттай бууруулах тесел, хетелбөр хэрэгжүүлэх							
2.7.1	Үндэсний REDD+-ийн (Ойн хомсдол, доройтлоос үүдэлтэй хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах) Стратеги боловсруулах	Монгол Улсын REDD+-ийн Үндэсний Стратеги боловсруулж, санхүүжилт тодорхойлсон байна.	Үндэсний REDD+-ийн стратегийн бичиг, баримт -1	БОАЖЯ	НУБХХ, ХХААБ, Байгаль Орчны Хетелбер	2017 - 2018	UN-REDD хетел бер
2.7.2	Үндэсний ойн мониторингийн системийг бий болгох (Монгол орны UN-REDD Үндэсний Хетелберийн хурзэнд хийгдэх ажил)	REDD+-ийн Үндэсний ойн мониторингийн системтэй болсон байна.	Бодлого, арга хэмжээнд мониторинг хийх арга зүй – 1.	БОАЖЯ	НУБХХ ХХААБ,	2017 - 2018	
2.7.3	Ойн хүлэмжийн хийн суурь түвшин тогтоох (Монгол орны UN-REDD Үндэсний Хетелберийн хурзэнд хийгдэх ажил)	Үндэсний эзвэл бусийн түвшний Ойн хүлэмжийн хийн хяналтын түвшин батлагдсан байна.	12 сарын дараа үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, 18 сарын дараа Үндэсний хэлэлцээр зөвшилцэлд хүрсэн байх	БОАЖЯ	НУБХХ, ХХААБ, Байгаль Орчны хетелбер	2017 - 2018	Монгол орны UN-REDD хетел бер
2.7.4	REDD+-ийн Нийгэм, Байгаль орчны Серег Нэвээллээс Урьдчилан Сергийлэх Мадаэллийн системийн тогтолцоог боловсруулах (Монгол орны UN-REDD Үндэсний Хетелберийн хурзэнд хийгдэх ажил)	REDD+-ийн Нийгэм, Байгаль орчны Серег Нэвээллээс Урьдчилан Сергийлэх зарчмын бодлого, зохицуулалтын тогтолцоог бий болгох	Хетелберийн нээлтэас хойш 20 сарын дотор сарег наалеэллээс урьдчилан сэргийлэх тогтолцооны төслийг боловсруулж батлуулах	БОАЖЯ	НУБХХ, ХХААБ, Байгаль Орчны Хетелбер	2017 - 2018	Монгол орны UN-REDD хетел бер
Зорилт 3. Ойн тогтвортой менежментийг бий болгон ойгоос гарах бүтээгдэхүүний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, экологийн болон здийн засаг, нийгмийн үр ашгийг сайжруулах зорилтын хурзэнд:							
3.1. Монгол орны ойн сангийн төлөв байдлыг нарийвчлан тодорхойлж, ойг хамгаалах, нехен сэргээх, зохистой ашиглах ойн тогтвортой менежментийг бий болгох							
3.1.1	Ойн менежментийн төлөвлөгөөг улс, аймаг, нийслэл, тусгай хамгаалалттай газар, гэрээгээр эзэмшсэн аж ахуйн нэгж, байгууллага, нехерлэлийн түвшинд шинэчлэн боловсруулж, ойн аж ахуйн арга хэмжээг төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлдэг тогтолцоонд шилжих	Ойд авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай Ойн аж ахуйн арга хэмжээнүүд менежментийн төлөвлөгөөний дагуу тасралтгүй хэрэгжинэ.	Ойн менежментийн төлөвлөгөө: Улсын -1, аймаг, нийслэл - 22.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ ОСХТ	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ Ойн аngiуд ТББ-үүд	2017 - 2021	УОНТХ ААНБ ОМБХХ

3.1.2	Олон зорилтот үндэсний ойн тооллогын үр дүнд тулгуурлан эко-системийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, ойн нөөцийн хомсдол, доройтлыг зогсох, ойг тогтвортой зүй зохистой ашиглах, нөөцийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад чиглэсэн ойн аж ахуйн арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлах	Ойн тогтвортой менежментэд шилжинэ	Ойгоор бүрхагдсан талбайн хэмжээг нэмэгдүүлж ойрхог чанарын үзүүлэлтийг 8.5 %-д хургэнэ.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ ОСХТ ТББ	ГОУХАН	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ
3.1.3	Ойн тооллого, ой зохион байгуулалтын ажлыг гүйцэтгэх менежмент, арга зүйг сайжруулах	Ойн тооллого, ой зохион байгуулалтын ажлыг гүйцэтгэх менежмент, арга зүй олон улсын жишигт сийртсон байна.	Аргачлал - 1, Аргазүйн стандарт - 1	БОАЖЯ ОСХТ	ГОУХАН	2017 - 2020	ҮОНТХ ГДХХ
3.1.4	Ойн тогтвортой менежментийг хэрэгжүүлах аянхан шатны байгууллага-оин ангийн мэргэжлийн болон техникийн чадавхийг сайжруулах, нэмэгдүүлах	Ойн ангиудыг бэхжүүлж, чадавхжуулах замаар ойн аж ахуйн арга хэмжээг үр ашигтай явуулах шинэ тогтолцоог бий болно.	Сум дундын 38, сумын 5 ойн ангийг мэргэжлийн болон техник технологиор чадавхжуулсан байна.	БОАЖЯ Аймаг, сумын ЗДТГ	ОМБ-ууд	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ

3.2. Ойн биологийн олон янз байдлын хамгааллыг сайжруулах

3.2.1	Биологийн олон янз байдал, экосистемийн онцгой ач холбогдол бүхий ойн сангийн газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад зөвхөн хадгалж, хамгаалах	Улсын тусгай хамгаалалттай газрын хэмжээ нэмэгдэж, биологийн терел зүйл хадгалагдана.	Улсын тусгай хамгаалалттай газар дахь ойн талбайн эзлэх хувь хэмжээг 35%-д хурсан байна.	БОАЖЯ	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ,	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ
3.2.2	Ойн экологи-эдийн засгийн үнэлгээний суурь үзүүлэлтийг бүтээгдэхүүний үнэ, өртөг, хэрэглээ, нийлүүлэлтэй уялдуулан шинэчлэх	Ойн эдийн засаг, нийгэм-экологийн үр өвөөжийг тооцсон экологи-эдийн засгийн багц үнэлгээ шинэчлэн тогтоогдож мөрдөгднө.	Сайдын тушаалаар Ойн экологи-эдийн засгийн үнэлгээг шинэчлэн баталсан байна	БОАЖЯ	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ

3.3. Ашиглалтын ой бүхий нутагт ойн замын сүлжээг сэргээн өргөжүүлж, ойн нөөцийг иж бүрэн, зүй зохистой, тогтвортой ашиглах үйлдвэрлэлийг дэмжих

3.3.1	а. Ойн төв зам байгуулахад гадаадын болон хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтыг татан оруулах ажил зохион байгуулах	Зам тавих салбар дундын механиксан ААН байгуулагдаж ТЭЗҮ-ийг боловсруулсан байна.	Сэлэнгэ аймгийн Мандал суманд 30 км урт зам тавигдсан байна.	ХХААХҮЯ СЯ	Концес-соор	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
-------	--	---	--	------------	-------------	-------------	-----------------------

3.3.2	Дотоодын мод боловсруулах үйлдвэрлэл эрхлагчдийн үйлдвэрлэх боломжтой барилгын дотор хаалга, гал тогооны тавилга, сургууль цэцэрлэгийн ширээ сандал зэрэг зарим нэр төрлийн бүтээгдэхүүний импортын татварыг нэмэгдүүлж дотоод зах зээлийг хамгаалах	Имортлогч аж ахуйн нэгжүүдийн үндэсний үйлдвэрлэл эрхлэх сонирхол нэмэгдэж, дотоод зах зээл хамгаалагдсан байна.	Зарим нэр төрлийн барааны импортын татварыг 20% -иар нэмэгдүүлнэ	ХХААХҮЯСЯ	БОАЖЯ, Салбарын ТББ	2017 - 2018	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.3.3	Төсвийн байгууллагуудын модон тавилгын хэрэгцээг дотоодын үйлдвэрүүдээс хантаж эрх зүйн орчныг бурдуулэн хэрэгжүүлэх ажлыг үе шаттайгаар хийх (Зорилтот болон хязгаарлагдмал тендер, төрийн шууд худалдан авалт гэх мэт арга замаар);	Импортоор худалдан авах бүтээгдэхүүний хэмжээ буурч, валютын ургас дотооддоо хадгалагдна.	Стандартын шаардлага хангасан модон тавилга, ширээ, сандал үйлдвэрлэгднэ.	ХХААХҮЯСЯ	БОАЖЯ, Салбарын ТББ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.3.4	Хагас болон боловсруулсан модон бүтээгдэхүүний экспортын чиг хандлагыг шинчлэх санал боловсруулах, наамал дунз, цул модон хавтан, тавилга, технологийн цавчдас, шахмал хорголжин (pellets) түлш зэрэг мод, модон бүтээгдэхүүний экспортыг дэмжих	Ойн салбарас улсад орох эдийн засгийн үр ашиг дээшилсэн байна.	Экспортын бүтээгдэхүүний нэр төрөл, хэмжээ нэмэгдсэн байна.	ХХААХҮЯСЯ	БОАЖЯ, Салбарын ТББ	2017 - 2021	ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.3.5	Монгол гэрийн модны үйлдвэрлэлд дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, өөр материалыар орлуулсан хийх, суурин болон нүүдлийн шинж байдалд тохирсон гэрийн шинаа загвар, хэрэглээний шинэ шийдлийг бий болгох, гэрийн үйлдвэрүүдийг хоршин ажиллах боломжийг бурдуулэх, гадаад зах зээлийн судалгаа хийж гэрийн экспортыг дэмжих	Монгол гэрийн Бренд үйлдвэрлэл хөгжиж, экспорт нэмэгдсэн байна.	Орчин үеийн хэрэглээнд нийцсэн шинэ стандарт батлагдсан байна.	ХХААХҮЯСЯ	БОАЖЯ, Салбарын ТББ	2017 - 2021	ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.5. Ойн цэвэрлэгээгээр бэлтгэсэн хатсан болон унангийн мод, ойн бусад үлдэгдлийг боловсруулан, төрөл бүрийн модлог хавтан, шахмал болон био түлшний дэвшилтэт технологи бүхий үйлдвэрлэлийг дэмжин хөгжүүлж, ойн неөцийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах

3.5.1	"Ойн цэвэрлэгээ" Засгийн газрын хетэлберийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, хетэлберийг санхүүжүүлэх арга хэмжээ авах	Хетэлберийн хэрэгжилт хангагдсан байх	Улсын болон орон нутгийн төсөвт тусгах, төсөл хетэлбэр хэрэгжүүлэх замаар херенгэ оруулалт, санхүүжилтийг шийдвэрлэсэн байна.	ХХААХҮЯСЯ	БОАЖЯ Салбарын ТББ, ААН	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
-------	--	---------------------------------------	---	-----------	----------------------------------	-------------------	--------------------------------

3.5.2	Ойн цэвэрлэгээгээр бэлтгэх хатсан мод, унанги, ойн бусад модлог үлдэгдлийн неецийн судалгааг үндэслэн түүнийг бэлтгэх, боловсруулах үйлдвэрийн байршил, хүчин чадлын тооцоог гаргах, бэлтгэсэн модон түүхий здийг ангилж ялан боловсруулах технологийг сонгож нутагшуулан үйлдвэрлэлийн болон ахуйн хэрэгцааг хангах	Цэвэрлэгээгээр бэлтгэж үйлдвэрлэлд хэрэглэх модны хэмжээ унийг тогтоох, цэвэрлэгээнээс гарсан мод, модлог материалыг МДФ хавтангийн үйлдвэрлэлийн түүхий зд болгон нийлуулэлтийг тодорхой болгох.	Цэвэрлэгээгээр бэлтгэсэн модны хэмжээ жил бүр нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ	Салбарын ТББ, ААН, ойн нөхөрлөл	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.5.3	Технологийн цавчдас бэлтгэх, шахмал хавтан /ДСП, МДФ, WPC OSB/, терел бүрийн шахмал тулш, барилгын модон блок /арголит/-ийн үйлдвэр байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх;	Дотоодын өртөг багатай чанар сайтай хавтангийн үйлдвэрийг хямд түүхий здээр хангаж, эцсийн бүтээгдэхүүний үнз бага, чанар өндөр байна.	ДСР үйлдвэр -1, WPC үйлдвэр - 2, шахмал, болон хорголжин тулшний үйлдвэр-10, модон блокны үйлдвэр-1 тус тус байгуулсан байна.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ	Салбарын ТББ, ААН	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.5.4	Арчилгаа, цэвэрлэгээний арга хэмжээг орчин үеийн дэвшилтэд арга технологиор гүйцэтгэх замаар ойг доройтлоос хамгаалж, ойн санг зруулжүүлэх, төлөв байдлыг сайжруулах цэвэр ойг бий болгох	Ойн арчилгаа, цэвэрлэгээний ажилд шинэ арга, технологийн эвтэрүүлсэн байна.	Ойн арчилгаа, цэвэрлэгээний шинэ арга, технологийн дагуу жилд 2.0 мян/га доошгүй талбайд хийнэ.	БОАЖЯ	"ОСХТ" ҮТҮГ, Аймгууд ын БОАЖГ, Ойн анги, ОМБ, Ойн нөхөрлөл	Жил бүр	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.5.5	Ойн түймэр, хөнөөлт шавж, евчинд нэрвэгдсэн, хүчтэй салхи, их цасанд өртөн амьдрах чадваргүй болж үхжиж унасан ойн сангийн судалгааг хийж, ойн цэвэрлэгээ хийх шаардлагатай талбай, неецийг тогтоох	Ойн доройтолд орсон ойн сангийн талбай, неецийг тодорхойлогдож, цэвэрлэгээний арга, технологийн сонгогдсон байна.	Жилд 30.0 мянган га хүртэл талбайд судалгаа хийж, неецийг тогтоосон байна.	БОАЖЯ	"ОСХТ" ҮТҮГ, Аймгууд ын БОАЖГ, Ойн анги, ОМБ	Жил бүр	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.5.6	Хөрөнгө оруулалт, хөрөнгийн зээл болон бусад эх үүсвэрээс буцаан төлгөдөх нехцэлтэйгээр ойн арчилгаа, цэвэрлэгээний ажилд орчин үеийн техник, технологийг нэвтрүүлж нутагшуулан, модны ашиглалтын түвшинг дээшлүүлэх	Хөрөнгө оруулалт сайжирч, Жилд 20.0 мянга га талбайд Ойн цэвэрлэгээний ажил хийсан байна.	Модны ашиглалтын түвшин 15-20%-иар нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ	"ОСХТ" ҮТҮГ, Аймгууд ын БОАЖГ, Ойн анги, ОМБ	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.5.7	Ойн цэвэрлэгээний ажлын хүрээнд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ зэрхэг иргэд, ойн мэргэжлийн байгууллага, нөхөрлөлүүд, жижиг аж ахуйн нэгжийг хенгелелттэй зээл, зээлийн хуугийн хенгелелтээр дэмжин орон нутагт ажлын байр бий болгох	Ойн мэргэжлийн байгууллага болон ойн нөхөрлөлүүдийн үйл ажиллагаа чадавхижсан байна.	Жилд 15-аас доошгүй ойн мэргэжлийн байгууллага, нөхөрлөл техник, тоног төхөөрөмжийн хангагдсан байна.	БОАЖЯ ХХААХУЯ	"ОСХТ" УТҮГ, Аймгуудын БОАЖТ, Ойн анги, ОМБ, нөхөрлөл	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
-------	--	--	---	---------------	---	-------------	-----------------------

3.6. Ойн неөц бүхий аймаг, сумын иргэдийн ахуйн хэрэглээ, уламжлалт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх зориулалтаар мод бэлтгэх журам гаргах

3.6.1	Ойгоос мод бэлтгэх журмыг шинчлэн боловсруулж батлуулан хэрэгжилтийг хангах	Байгаль орчинд халгүй технологиор ойн неөцийг тогтвортой ашиглах мод балтгалийн шинэ тогтолцоо бий болно	Нийтээр мөрдөгдөх захиргааны хэм, хэмжээ тогтоосон акт /журам/-1	БОАЖЯ	Салбарын ТББ ААН	2017	-
3.6.2	Ойн цэвэрлагээний болон үндсэн ашиглалтын огтлолт, арчилгаа, цэвэрлагээнд тавих ерөнхий шаардлага MNS-6447:2014 стандартыг шинчлэх	Ойгоос мод бэлтгэх үйл ажиллагаа явуулахад экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, хамгаалах стандарт шаардлага тогтоогдоно	Аргазүйн стандарт-1	БОАЖЯ	"ОСХТ" УТҮГ ОМБ-үүд	2017 - 2018	-
3.6.3	Ойгоос мод бэлтгэх, талбай тусгаарлахад тавигдах ерөнхий шаардлага, аргазүйн стандарт боловсруулах	Ойгоос мод балтгэх, талбай тусгаарлах ажлын технологи, ажилбар стандартчлагдана.	Аргазүйн стандарт-1	БОАЖЯ	"ОСХТ" УТҮГ ОМБ-үүд	2017 - 2018	-

3.7. Олон улсын жишигт нийцсэн ойн мэргэжлийн байгууллагын итгэмжлэлийн үндэсний стандартыг бий болгож, 2020 он гэхэд ойн неөцийг зөвхөн итгэмжлэл авсан аж ахуйн нэгж, байгууллага ашигладаг тогтолцоонд шилжих

3.7.1	Ойн магадлан итгэмжлэлийн тогтолцоо, урамшууллын механизмыг бий болгох	Ойн мэргэжлийн байгууллагууд магадлан итгэмжлэгдсэн байна.	Магадлан итгэмжлэлийг бус байгууллага хийнэ	БОАЖЯ Салбарын ТББ-үүд	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ, ОМБ-үүд	2017 - 2020	ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.7.2	Магадлан итгэмжлэгдсэн аж ахуйн нэгжүүдийн үйлдвэрлэсэн модон болон ойн дагалт бүтээгдэхүүнд магадлан итгэмжлэлийн лого ашиглах журам боловсруулж, зах зээлд нэвтрүүлэх	Магадлан итгэмжлэгдсэн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйлдвэрлэсэн бутаагдэхүүнүүд тусгай тэмдэг /logo/ -той зах зээлд борлогдоно.	Ойн тогтвортой менежментийн үр дүнд бий болсон мод, модон болон ойн дагалт бутаагдэхүүнд тусгай лого тэмдэг ашигласан байна.	БОАЖЯ ХХААХУЯ Салбарын ТББ-үүд	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ, Ойн ангиуд ОМБ-үүд	2017 - 2021	ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.7.3	Ойн тухай хуульд намалт өөрчлөлт оруулах, Ойн магадлан итгэмжлэл явуулах журмын төсөл боловсруулж, шийдвэрлүүлэх замаар ойн магадлан итгэмжлэлийн эрх зүйн орчныг бий болгох	Ойн магадлан итгэмжлэл явуулах журмын төслийг боловсруулж, баттуулсан байна.	Магадлан итгэмжлэлийн эрх зүйн тогтвортой тодорхой орчин бий болно	БОАЖЯ ХХАААҮЯ ТББ-үүд	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ, Ойн аянгууд ОМБ-үүд	2017 - 2018	-
3.7.4	Олон улсын жишигт нийцсэн ойн магадлан итгэмжлэлийн үндэсний стандартыг боловсруулж, нэвтрүүлэх	Олон улсын магадлан итгэмжлэлийг нэвтрүүлах суурь нөхцөл бурдэнэ.	Олон улсын шаардлагад нийцсэн байна.	БОАЖЯ ХХАААҮЯ ТББ-үүд	Аймаг сумын ИТХ, ЗДТГ, Ойн аянгууд ОМБ-үүд	2018 - 2020	ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.8. Сум, суурин газрын төсөвт байгууллагуудыг нэгдсэн халаалтад шилжүүлэх, мод орлох түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжих, урамшуулах зэргээр түлшний модны хэрэглээг бууруулах

3.8.1	Мод, модон материалын терелжсен захын стандартыг боловсронгуй болгож, хэрэглэгчдийн эрх ашигт нийцсэн үйлчилгээ явуулдаг горимд шилжүүлэх, ойн аж ахуйн бүтээгдэхүүний арилжааг эрхлэх төв биржийг байгуулах үндэслэлийг судалж боловсруулах	Мод модон бүтээгдэхүүний борлуулалт эрэлт хэрэгцээ нийлүүлэлт тодорхойлогдоно.	Стандарт батлагдсан байх, Үндэслэл боловсруулсан байх	БОАЖЯ ХХААХҮЯ	СХЭГ Салбарын ТББ	2017 - 2018	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.8.2	Ойн цэвэрлэгээгээр бэлтгэх модны неецэд тулгуурлан терел бурийн шахмал түлшний үйлдвэр байгуулан сум суурин газруудын төсөвт байгууллагуудыг нэгдсэн халаалтанд шилжүүлах төсөвл боловсруулан санхүүжилтийг олон улсын хөтөлбөрүүдэд хамруулах ажлыг зохион байгуулах	Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, үйлдвэрийн тоо нэмэгдсэн байна.	Шахмал түлшний борлуулалтыг 150 гаруй цагт туршилтийн журмаар борлуулах.	БОАЖЯ ХХАААҮЯ	Салбарын ТББ ААН	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.9. Ойн эруул орчин бүрдүүлж, хэвийн өсөлтийг ханган, ойн бүтээмжийг дээшлүүлэх

3.9.1	Ой бүхий аймаг, сумдад улсын болон орон нутгийн төсвөөр ой анги байгуулах замаар ойн удирдлагын бүтцийг бэхжүүлж, хамтын зээмшилийн ойн нөхөрлөлийг мэргэжлийн удирдлагаар хангах, ойн бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хяналт тавих нохцлийг бүрдүүлэх	Орон нутагт Ойн ангийн мэргэжлийн байгууллага- ойн нөхөрлөл гэсэн гурвалсан бүтэц бүрдэж, ойн бодлогын зорилтыг хэрэгжүүлж, хяналт тавина.	Сум болон сум дундын ойн ангийн тоо нэмэгдсэн байна	БОАЖЯ	Аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.9.2	Баруун, Төв, Зүүн болон Говийн бүсийг түшиглэсэн үлгэр жишээ Ойн аж ахуйг байгуулж, ойг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх ажлыг явуулах	Бус нутгийн байгаль- нийгмийн ялгаагаар ойн аж ахуйг хөтлөх загвар бий болно.	Үлгэр жишээ 3 ойн анги бий болсон байна.	БОАЖЯ	Аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.9.3	Ойн салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөхүүлэх, үр ашгийг дээшлүүлэх, бус нутгийн хамтын ажиллагаанд идэвхтэй оролцох чиглэлээр хетэлбэр боловсруулж хэрэгжүүлэх	Ойн салбарын гадаад харилцаа өргөжиж, олон улсын тесел, хетэлбериүүд хэрэгжина.	Ази-Номхон далайн бус нутгийн орнуудын Ойн форумын гишүүн орон болсон байна.	БОАЖЯ	Олон улсын байгууллага, хетэлбэр теслууд	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.10. Ойн нэхөрлөл өөрийн эзэмшлийн ойд менежментийн төлөвлөгөөний дагуу бие даасан үйл ажиллагаа явуулахад санхүүгийн болон техник, технологийн дэмжлэг үзүүлэх тесел хэрэгжүүлэх							
3.10.1	Ой бүхий сумдад ойн нэхөрлөлүүдийг сайн дурын үндсэн дээр байгуулах, хамтын эзэмшилийн ойн аж ахуйг хөгжүүлэх	Ойг хамгаалах хамтын оролцооны шинэ менежментийг бий болгоно	Ойн нэхөрлөл, аж ахуй, нэгкид улсын ойн сангийн 20-с доогүй хувийг эзэмшүүлсэн байна.	БОАЖЯ	Аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ
3.10.2	Ойн нэхөрлөлүүдийн здийн засгийн урамшууллын тогтолцоо, байгалийн неец ашигласны төлбөрийн хуваарилалт, дахин хуваарилалтын систем бий болгох	Ойн нэхөрлөлүүд бие даасан үйл ажиллагаа явуулах санхүүгийн чадавхитай болсон байна	Ойн нэхөрлөлүүдийн дундын сангийн орлого одоогийнхоос 2-3 дахин намэгдсан байна.	БОАЖЯ	Аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ
3.10.3	Ойн салбарын хетэлбериүүд, менежментийн төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх ажлыг улс, орон нутгийн төсөв, аж ахуйн нэгж байгууллагын хөрөнгө, дотоодын болон олон улсын хандив, тусламж, төслийн хөрөнгөөр тогтвортой санхүүжүүлэх	Төрөөс ойн талаар баримтлах бодлогын зорилтууд хэрэгжиж, ойн салбарын гадаад харилцаа сайжирсан байна.	Ойн салбарт оруулах хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн хэмжээ намэгдсан байна.	БОАЖЯ	Тесел, хетэлбэр Аж ахуйн нэгж байгууллагууд	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
3.11. Ойн дагалт баялгийн неөцийг тогтоож, байгаль орчинд халгүй аргаар бэлтгэн ашиглах, судалгаа шинжилгээний ажлыг эрчимжүүлэн, уламжлалт мэдлэгийг түгээн дэлгэрүүлж, неөц, тархалт багатай ойн дагалт баялгийг байгаль дээр ёсож үржих, тэлэх боломжоор хангах, зориудаар тарималжуулах							
3.11.1	Неөцийн судалгааг үндэслэн ойн дагалт баялаг болох зэрлэг жимс, самар мөвг, хүнсний болон змийн ургамлыг бэлтгэх, хамгаалах, ашиглах неөцийг бусчилэн тогтоох	Ойн дагалт неөц ашигласны төлбөрийн бурдуулалт оновчтой болно.	Ойн дагалт неөцийг хамгаалах, ашиглах Сайдын тушаал жил бүр гарсан байна.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ	Салбарын ТББ, Аж ахуйн нэгж байгууллага	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.9.3	Ойн салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, үр ашгийг дээшлүүлэх, бус нутгийн хамтын ажиллагаанд идэвхтэй оролцох чиглэлээр хетэлбэр боловсруулж хэрэгжүүлэх	Ойн салбарын гадаад хамгаалах өргөжижтэй, олон улсын тесел, хетэлбэрүүд хэрэгжинэ.	Ази-Номхон далайн бус нутгийн орнуудын Ойн форумын гишүүн орон болсон байна.	БОАЖЯ	Олон улсын байгууллага, хетэлбэр төслийн	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
-------	--	--	--	-------	--	-------------	-----------------------

3.10. Ойн нэхерлэл ёөрийн эзэмшлийн ойд менежментийн төлөвлөгөөний дагуу бие даасан үйл ажиллагаа явуулахад санхүүгийн болон техник, технологийн дэмжлэг үзүүлэх тесел хэрэгжүүлэх

3.10.1	Ой бүхий сумдад ойн нэхерлэлүүдийг сайн дурын үндсэн дээр байгуулах, хамтын эзэмшлийн ойн аж ахуйг хөгжүүлэх	Ойг хамгаалах хамтын оролцооны шинэ менежментийг болгоно	Ойн нэхерлэл, аж ахуй, нэгжид улсын ойн сангийн 20-с доогуй хувийг эзэмшиүүлсэн байна.	БОАЖЯ	Аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ
3.10.2	Ойн нэхерлэлүүдийн здийн засгийн урамшууллын тогтолцоо, байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн хуваарилалт, дахин хуваарилалтын систем бий болгох	Ойн нэхерлэлүүд бие давасан үйл ажиллагаа явуулах санхүүгийн чадавхитай болсон байна	Ойн нэхерлэлүүдийн дундын сангийн орлого одоогийнхосс 2-3 дахин нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ	Аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ
3.10.3	Ойн салбарын хетэлбэрүүд, менежментийн төлөвлөгөө хэрагжүүлэх ажлыг улс, орон нутгийн тесэв, аж ахуйн нэгж байгууллагын хөрөнгө, дотоодын болон олон улсын хандив, тусламж, төслийн хөрөнгөөр тогтвортой санхүүжүүлэх	Төреас ойн талаар баримтлах бодлогын зорилтууд хэрэгжиж, ойн салбарын гадаад хамгаалах аж ахуйн нэгжийн төслийн хөрөнгөөр тогтвортой санхүүжүүлэх	Ойн салбарт оруулах хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн хэмжээ нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ	Тесел, хетэлбэр Аж ахуйн нэгж байгууллагууд	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

3.11. Ойн дагалт баялгийн неөцийг тогтоож, байгаль орчинд халгуй аргаар бэлтгэн ашиглах, судалгаа шинжилгээний ажлыг эрчимжүүлэн, уламжлалт мэдлэгийг түгээн дэлгэрүүлж, неөц, тархалт багатай ойн дагалт баялгийг байгаль дээр өсөж үржих, тэлэх боломжоор хангах, зориудаар тарималжуулах

3.11.1	Неөцийн судалгааг үндэслэн ойн дагалт баялаг болох зэрлэг жимс, самар мөөг, хүнсний болон эмийн ургамлыг бэлтгэх, хамгаалах, ашиглах неөцийг бүсчилэн тогтоох	Ойн дагалт неөц ашиласны төлбөрийн бурдуулэлт оновчтой болно.	Ойн дагалт неөцийг хамгаалах, ашиглах Сайдын тушвал жил бүр гарсан байна.	БОАЖЯ ХХААХУЯ	Салбарын ТББ, Аж ахуйн нэгж байгууллага	2017 - 2021	ҮОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
--------	---	---	---	---------------	---	-------------	-----------------------

Зорилт 4. Ойн тогтвортой менежментийг хэрэгжүүлэх санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд:

4.1. Ойн тогтвортой менежментийг хэрэгжүүлэх санхүүгийн стратегийг үе шат бүрээр боловсруулж, хэрэгжилтийг хангах

4.1.	Ойн менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлыг улс, аймаг, нийслэл, сум, хамгаалалттай газрын захиргав, ойн анги, аж ахуйн нэгж байгууллага, ойн нөхөрлөлийн түвшинд жил бүр хэрэгжүүлж, тайлланахаа, биелэлтийг дүгнэх	Улсад ойгоос орох орлогын татварын хэмжээ нэмэгдсэн байна.	Улсын ойн сангийн эзэмшилт, ашиглалт, хамгаалалт сайжирсан байна.	БОАЖЯ	Аймаг, нийслэл, сумын ЗДТГ, ойн анги, ТХГНЗ, ААН, нөхөрлөл	2017 - 2021	-
------	---	--	---	-------	--	-------------	---

4.2. Ойг нөхөн сэргээх, ойжуулах, таримал ойг худалдан авах санхүүжилтийг үе шаттай нэмэгдүүлэх

4.2.1	Ойг нөхөн сэргээх, ойжуулах, таримал ойг худалдан авах санхүүжилтийг үе шаттай нэмэгдүүлэх, таримал ойг худалдан авах эрхэүйн орчинг сайжруулах	Улсын ойн санд нийлүүлэх таримал ойн хэмжээ нэмэгдэнэ.	Таримал ойг худалдан авах журам шинэчлэгдсэн байна.	БОАЖЯ	"ОСХТ" ТҮГ	2017 - 2021	Улсын төсөв
4.2.2	Нийслэл, аймгийн төв, суурин газрыг цэцэрлэгжүүлэх ажилд оруулах хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх	Төв, суурин газрыг ногоон байгууламж нэмэгдэнэ.	Санхүүжилтийн хэмжээ нэмэгдсэн байна	БОАЖЯ	"ОСХТ" ТҮГ Аймаг, нийслэл, сумын ЗДТГ, аж ахуйн нэгж, нөхөрлөл	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

4.3. Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээнд хувийн болон аж ахуйн нэгж, байгууллагаас оруулах хөрөнгө оруулалтыг дэмжих хөшүүрэг, механизмыг бий болгох

4.3.1	Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээнд хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагаас хөрөнгө оруулалт хийхэд хөнгөлөлтийн зээл олгох механизм бүрдүүлэх	Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээнд хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагаас оруулах хөрөнгө оруулалт нэмэгдэнэ.	Хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад зээл олгох эрх зүйн орчин бүрдсэн байна.	БОАЖЯ	ХХААХҮЯ СЯ, Мэргэжлийн байгууллага	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
4.3.2	Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээнд хөрөнгө оруулалт хийхэнд хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэмүү өртгийн ашиг орлогын татварт хөнгөлөлт үзүүлэх хууль эрх зүйн орчин бүрдүүлэх	Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээнд хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагаас оруулах хөрөнгө оруулалт эрчимжин.	Хамаарах хууль, эрх зүйн баримт бичгүүдэд өөрчлөлт орсон байна.	БОАЖЯ	ХХААХҮЯ СЯ	2017 - 2021	-

4.4. Ойн салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, цэлжсэн бус нутгийг ойжуулах томоохон төслийг олон улсын байгууллага, бусад орны дэмжлэг, тусламжаар хэрэгжүүлэх							
4.4.1	ОХУ, БНХАУ, Япон, БНСУ, АНУ болон АСЕАН, Европын холбооны улсууд, НҮБ-ын Хөгжлийн хетелбер, ХБОХетелбер, ХХАБ, АХБ, ДДБХС, ДБС зэрэг олон улсын байгууллага, сантай ойн салбарын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх	Ойн салбарт хэрэгжих төсөл, хетэлberийн тоо нэмэгдэж, мэргэжлийн боловсон хүчний чадавхи дээшилнэ.	Азийн улс орнуудын Ойн хамтын ажиллагааны байгууллагад гишүүнээр элссэн байна.	БОАЖЯ	ХХААХУЯ БСШУСЯ, ойн ТББ- УУД	2017 - 2021	-
Зорилт 5. Ойн эрхзүйн орчныг сайжруулан "ойн сайн засаглал"-ыг бий болгож, салбарын шинжлэх ухаан, сургалт, боловсрол, мэдээлэл, сурталчилгааг эрчимжүүлэх зорилтын хүрээнд:							
5.1. Салбар дундын зохицуулалт хийх чадавхи бүхий удирдлага зохион байгуулалтыг бий болгох							
5.1.1	Төрийн өмчийн ойн санг ойн мэргэжлийн байгууллага, нэхэрлэлд гэрээгээр зэмшүүлах замаар, тэднийг "менежментийн төлөвлөгөө"-ний дагуу үйл ажиллагаагаа бие даан явуулах эрх зүй, здийн засгийн таатай орчин бүрдүүлж, хэрэгжүүлж эхлэх	Ойт хамгаалах, нехен саргээх, ашиглах салбар дундын зохицуулалт сайжирна.	Ойт сангийн 20.0-с доошгүй хувийг аж ахуй, нэгж байгууллагад зэмшүүлсэн байна.	БОАЖЯ	"ОСХТ" УТУГ Аймаг, нийслэл, сумын ЗДТГ, аж ахуйн нэгж, нэхэрлэл	2017 - 2021	ААНБ ОМБХХ
5.2. Ойн мэргэжлийн байгууллагад ойн санг гэрээгээр зэмшүүлэх, ой бүхий сумдад ойн нэхэрлэл байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх замаар ойн санг тодорхой зээнтэй болгох							
5.2.1	Ойн санг гэрээгээр зэмшсэн аж ахуйн нэгж байгууллага, нэхэрлэлийн судалгаа гаргаж, дүн шинжилгээ хийж, цаашид авах шаардлагатай арга хэмжээг тодорхойлж, эрхзүйн орчинг сайжруулах	Ойн санг гэрээгээр зэмшүүлэх үйл ажиллагааны бодлого, хандлага тодорхойлогдоно.	Мэдээллийн сантай болсон байна.	БОАЖЯ	ХХААХУЯ, аймаг, нийслэл, сумын ЗДТГ, Ойн анги	2017 - 2018	-
5.2.2	Мод балтгэл, ойн нехен саргээлт, хамгаалалтыг хослуулан ажиллах чадвар, техник технологи бүхий мэргэжлийн байгууллагад ойн санг гэрээгээр зэмшүүлж, ойн нөөц, баялгийг ойн менежментийн төлөвлөгөөний дагуу ашиглуулах хууль эрхзүйн орчин бүрдүүлэх	Ойн санг зэмшсэн аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын ажиллах эрх зүйн таатай орчин бүрдэнэ.	Мэргэжлийн байгууллагуудад магадлан итгэмжлэлийн сертификаци олгогдоно.	БОАЖЯ	ХХААХУЯ, аймаг, нийслэл, сумын ЗДТГ, Ойн анги	2017 - 2021	-

5.2.3	Ой бүхий сумдын ойн нөхөрлөлүүдийн гэрзэгээр азэмших болон эзэмшиж байгаа ойн тооллого, зураг хийх, таксацийн үзүүлэлт, менежментийн төвлөлгөө гаргах ажилд мэргэжлийн болон санхүүгийн туслалцаа үзүүлж, ойн нөхөрлөл байгуулах, ойн менежментийн төвлөлгөөнд туссан ажлыг хэрэгжүүлэхэд бүх талын дэмжлэг үзүүлах	Ойн сан эзэнтэй болж, эзэмшсэн ойн неөц, баяялгийг хамгаалах, зүй зохицтой ашиглах, нехен сэргээх санхүүгийн чадавхитай болж өрхийн орлого нэмэгдэнэ.	Тухайн ойн нөхөрлөлийн өрхийн орлогын 20-30 хувийг ойн ашгаас хуртэнэ.	БОАЖЯ	ОСХТ, ХХААХУЯ, аймаг, нийслэл, сумын ЗДТГ, ойн анги	2017 - 2021	
5.3. Эрдэм шинжилгээний байгууллага, их, дээд сургуулийн дэргэд ойжуулалт, нехен сэргээлт, ой хамгаалал, мод ашиглах, боловсруулах үйлдвэрлэлийн дэвшилтэт технологи боловсруулах, нэвтрүүлэх, дамжуулах нэгж, инкубаторийн төв, өндөр технологийн жижиг, дунд үйлдвэр байгуулахыг төреөс дэмжих							
5.3.1	Эрдэм шинжилгээний байгууллага, их, дээд сургуулийн дунд даравхар сэдвэр эрдэм шинжилгээний төсөл зарлаж хэрэгжүүлна. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Ойн экосистемийн төлөө байдал, өөрчлөлтийг тогтоох, ойн хомдол, доройтыг бууруулах, сэргийлэх арга хэмжээ, технологи боловсруулах Ойжуулалт, ойг нехен сэргээх дэвшилтэт технологийг газар зүйн бүсээр ялгавартай боловсруулах. Таримал ойт арчлах, хамгаалах, бүтээмжийг дээшлүүлэх технологийг боловсруулах ба мониторингийн системийг бий болгох Ой ёсварт, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, ой ашиглалтын байгаль орчинд залтай технологи боловсруулах.	<ul style="list-style-type: none"> 1-ээс доошгүй арга, технологи боловсруулагдсан байна. Ойжуулалт, нехен сэргээлтийн ажлын үр дунд бий болсон таримал ойт арчлах, хамгаалах технологи, мониторингийн систем бурдэнэ. Модны ногоон массын гарцын норм, норматив тогтсон байна.	<ul style="list-style-type: none"> Ойг хамгаалах, нехен сэргээх, ашиглах аргазүй, технологийн үндэслэл боловсруулж, үйлдвэрлэлд шилжүүлэх Таримал ойт арчлах, бүтээмжийг дээшлүүлэх арга технологи-1, Мониторинг судалгааны аргачлал-1.	БОАЖЯ	ХХААХУЯ Эрдэм шинжилгээний байгууллага. Их, дээд сургууль	2017 - 2021	УОНХ Бусад эх үүсвэр
5.3.2	Ойн салбарт дэвшилтэт технологи боловсруулах, нэвтрүүлэх, дамжуулах нэгж, инкубатор, инновацийн төв, өндөр технологийн жижиг, дунд үйлдвэр байгуулахад хөнгөлттэй зээл олгох орчин бурдуулэх;	Дэвшилтэт технологи боловсруулах, нэвтрүүлэх, нэгж, инкубатор, инновацийн төв, жижиг, дунд үйлдвэр байгуулагдсан байна.	Ойн салбарт дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэх, дамжуулах нэгж, инкубатор, инновацийн чиглэлийн старт-ап компани байгуулах аргачлал боловсруулна.	БОАЖЯ	ХХААХУЯ, СЯ, Эрдэм шинжилгээндийн байгууллага. Их, дээд ургууль	2017 - 2021	УОНХ, Бусад эх үүсвэр
5.4. Ойн мэргэжлийн их, дээд сургууль, коллеж, мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх, багш нарын чадавхыг дээшлүүлэх ажилд бүх талын дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, улмаар ойн мэргэжилтэн, мэргэжлийн ажилтан, ажилчин бэлтгэх шаталсан сургалттай тогтолцоо бий болгох							
5.4.1	Их, дээд сургуульд ойн сургалт-эрдэм шинжилгээний лаборатори, сургалт-туршилтын полигон байгуулах, багаж, техник, тоног тахеөрөмжөөр хангах төслийг эзлж дараватай хэрэгжүүлж, материаллаг баазыг бэхжүүлэх	Ойн салбарын дээд боловсролтой мэргэжилтэн балтых материаллаг бааз бэхжина.	Их, дээд сургуулийн харьяанд ойн сургалт судалгааны төвүүд байгуулагдсан байна,	БОАЖЯ БСШУСЯ	ХХААХУЯ БСШУСЯ	2017 - 2021	Төсөл, Хөтөл бер, Бусад эх үүсвэр

5.4.2	Ойн мэргэжлийн ажилчин бэлтгэдэг үйлдвэр сургалтын төвүүдийг ойн сургалтын лаборатори, полигон байгуулах (бажижуулэх), багаж хэрэгсэл, техник, тоног төхөөрөмжөөр хангаж материаллаг баазыг бажижуулэх	Ойн мэргэжлийн ажилчин бэлтгэдэг үйлдвэр сургалтын төвүүдийн материаллаг бааз бажижуулэх.	Ой бүхий 4-6 аймагт мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх төвийг байгуулж, сургалтын хувьлбэр батлагдсан байна.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ БСШУСЯ	2017 - 2021	УОНТХ, Бусад эх үүсвэр
5.5. Мод, модон материалын зэрэлт нийлүүлэлтийн оновчтой арга хэмжээ авах, хууль зүйн хариуцлагыг чангатгах, иргэдийн оролцоог урамшуулах зэрэг арга механизмыг хэрэглэх замаар хууль бус мод бэлтгэлийг таслан зогсоох						
5.5.1	Санкт-Петербургийн тунхагийг хэрэгжүүлж хууль бус мод бэлтгэхтэй тэмцэх арга хэлбэрийг боловсронгуй болгох замаар хууль бус мод балтгэлтэй тэмцэх	Хууль бус мод бэлтэл, ашиглалттай холбоотой гэмт хэргийн тоог бууруулсан байна.	Хяналтыг камержуулж, агаараас бичиглэл хийх төхөөрөмж нэвтрүүлнэ.	БОАЖЯ МХЕГ, ЦЕГ	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
5.5.2	Хууль бусаар мод бэлтгэсэн гэмт хэрэг, зөрчлийг илрүүлахад бодитой туслалцаа үзүүлсэн иргэн, нехэрлэл болон эрх бүхий албан тушаалтанд здийн засгийн хөшүүрэг, урамшуулалт олгох, эрх зүйн орчныг бурдуулах, сурталчилах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Ойг хамгаалах иргэд, аж ахуйн нэлж байгууллагын идэвхийн сайжирсан байна.	БОАЖЯ, Сангийн сайдын хамтарсан журам батлагдан гарсан байна.	БОАЖЯ СЯ	2017 - 2019	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ
5.6. Олон нийтийн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зөрчимжүүлэх, ойн экологийн үнэ цэнийг иргэдэд ойлгуулах талаар бүх нийтийг хамарсан ажил өрнүүлэх, ойн салбарын мэдээ, мэдээллийг түгээн дэлгэрүүлэх мэргэжлийн сэтгүүл, студи байгуулахыг төрөөс дэмжих.						
5.6.1	Боловсрол, соёл урлаг, олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай няйт хамтран ажиллаж, ойн салбарын мэдээ, мэдээллийн сүлжээ бий болгох, экологийн үнэ цэнийг иргэдэд ойлгуулах, ойн бодлого, хууль тогтоомж, ойн талаархи мэдээлэл, сурталчилгааг олон нийтэд байнга хүргэж, ил тод байдлыг хангах	Ойн салбарын талаархи олон нийтийн мэдлэг сайжирч, тэрвэс хэрэгжүүлж буй ажлын ил тод байдал хангагдана.	Улирал тутамд хэвлэгдэх мэргэжлийн сэтгүүл- 1	БОАЖЯ ХХААХҮЯ	2017 - 2021	ГДХХ ААНБ ОМБХХ Бусад эх үүсвэр
5.6.2	Ойн салбарын тулгамдсан асуудал, шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэлийн ололт амжилт, тэргүүн туршлага, мэдээллийг түгээн дэлгэрүүлах үйл ажиллагааг үндэсний хэмжээнд зохион байгуулах	Салбарын шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэлийн ололт амжилтын талаар иргэд, олон нийт, гадаад, дотоодын түнш байгууллагын мэдлэг мэдээлэл сайжирсан байна.	Жил бурийн 3-р сарын 21-ны өдрийг Үндэсний ойн өдер болгох салбарын тулгамдсан асуудлыг хэлэлцдэг уламжлал тогтоно.	БОАЖЯ ХХААХҮЯ	2017 - 2021	УОНТХ ГДХХ ААНБ ОМБХХ

ТОВЧИЛСОН НЭРИЙН ТАЙЛАЛ.

ЯАМД:

БОАЖЯ	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам
БХЯ	Батлан хамгаалахын яам
БСШУСЯ	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам
СЯ	Сангийн яам
ХХААХҮЯ	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам

Засгийн газрын агентлаг, бусад байгууллага:

СХЭГ	Стандартчилал, хэмжил зүйн газар
ОБЕГ	Онцгой байдлын ерөнхий газар
УОК	Улсын онцгой комисс
ХХЕГ	Хил хамгаалах ерөнхий газар
ЦУОШГ	Цаг уур орчны шинжилгээний газар
БОАЖГ	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар
ТХГНЗ	Тусгай хамгаалалттай газрын нутгийн захиргаа
"ОСХТ" УТҮГ	"Ойн судалгаа, хөгжлийн төв" УТҮГ
ТАТМТ	Төв Азийн түймрийн менежментийн төв
ААН	Аж ахуйн нэгж

ОРОН НУТГИЙН ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ БАЙГУУЛЛАГА:

АНЗД	Аймаг, нийслэлийн засаг дарга
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн төлеөлөгчдийн хурал

Тайлбар:

1. УОНТХ - Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөренгэ;
2. БНАТ- Байгалийн нееэц, ашигласны төлбөрийн тухай хуульд заасан орлогын зохих хувь хэмжээ;
3. ААНБ - Аж ахуйн нэгж байгууллагын өөрийн хөренгэ;
4. ОМБ - Ойн мэргэжлийн байгууллага
5. ОМБХХ – Ойн мэргэжлийн байгууллага, хувь хүмүүсийн хуримтлал;
6. ЭШБ – Эрдэм шинжилгээний байгууллага
7. ГДХХ - Гадаад орон, олон улсын байгууллага, төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэдээс хэрагжуулэх тесел, егч буй тусламж, дэмжлэг, хандивын хөренгэ;
8. ЖДҮХС - Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сан;
9. БСХБЗХ - Гадаад, дотоодын банк, сан хүүгийн байгууллагын зээлийн хөренгэ;
10. ЯБС - Ядуурлыг бууруулах сан